DLAF Magasinet

Dansk Lama og Alpacaforening

Foreningsmagasin · 1. årgang · Nr. 4 · Oktober 2024

Indholdfortegnelse

En hilsen fra redaktøren 3

Rundt i landet - Besøg hos Lunalund i Vester Nebel 4

Camelider i danske dyreparker 9

Rundt i landet - Besøg Bådsgård Vig Alpaca i Højslev 13

Alpakaens fordøjelsessystem 18

ERFA-hjørnet 22

Uld-hjørnet 26

Staldtips 29

DLAF-siderne 30

Læs om Cathrine og hendes lamaer og alpakaer Side 4

Læs om camelider i danske dyreparker Side 9

Læs om Maria og hendes suri- og huacayaalpakaer Side 13

For og bagside billedet

Forside billedet: Fra Bådsgård Vig Alpaca

Bagside billedet: Fra Lunalund

Nyt DLAF logo

Siden sidste forårsudgave af DLAF Magasinet har vil haft en sommer, hvor vejret har været en blandet pose bolsjer. Men heldigvis er lamaer og alpakaer nogle nemme dyr, der er gode til at tilpasse sig det klima, som de befinder sig i. Det eneste, de ikke er gode til, er hedebølge, og ja, det har den danske sommer ikke just været præget af i år.

Erfaringer med fødsler

Hen over sommeren er mange føl kommet til verden og man kan dagligt på de sociale medier se billeder af de skønneste føl, der netop har taget sine første skridt. Jeg har sågar set en live-streaming af en fødsel, så har man ikke selv drægtige hopper, ja, så er det alligevel muligt at få lov at overvære en fødsel.
Skulle nogen sidde inde med historier, hvor fødslen ikke gik helt som forventet, så del det endelig med os andre! Hvad gik galt, hvad gjorde du og hvordan virkede det? Har du ikke mod på at skrive en lang fortælling, så skriv blot en kort mail til mig på: cathrineaxelsen@icloud.com med dit telefonnummer, så ringer jeg dig op og du kan fortælle om dine oplevelser med en anderledes lama- eller alpakafødsel.
Jo mere vi deler vores erfaringer - jo klogere bliver vi alle!

Nyt Logo

DLAF er en forening med mange år på bagen, og det samme gælder vores logo. Der er ingen i den nuværende bestyrelse, som kender logoets oprindelse, men det var et ønske fra min side, at vi skulle have et nyt logo, som spiller bedre sammen med Magasinets layout og med den nye webside, som vi arbejder på at få op at stå.
Et logo udarbejdet af en professionel grafiker er ikke billigt og var ej heller en del af det budget, som blev vedtaget på generalforsamlingen. Men heldigvis var der et af foreningens medlemmer, som havde lyst til at donere beløbet til et nyt logo, hvorefter vi kunne bede Grafisk Arbejde, som har lavet layoutet til DLAF Magasinet, om at lave et nyt, enkelt og mere tidssvarende logo. Bestyrelsen fik fire forslag og der var forbavsende stor enighed om, hvilket forslag der bedst tegnede foreningen. Så vi kan med glæde her præsentere det nye DLAF-logo.

Til slut vil jeg gerne benytte lejligheden til at sige tak for de mange gode indlæg, som I medlemmer har sendt ind til Erfa-hjørnet, Uld-hjørnet og Staldtips. Jo flere input jeg får fra jer, jo bedre bliver magasinet. Så lad det være endnu en opfordring til jer alle, at dele jeres viden og erfaringer med os andre.

Til alle medlemmer og deres camelider ønskes et rigtig godt efterår.

Cathrine Staal Axelsen

Besøg på Lunalund

Da det ikke lykkedes mig hen over sommeren at finde en lamaejer, som jeg kunne aflægge besøg hos, ja, så har jeg i stedet besøgt mig selv! Jeg hedder Cathrine og bor i Vester Nebel uden for Kolding, og her får du historien om mit lama- og alpakaeventyr.

Det første møde

Min familie og jeg har i en årrække boet i Luxembourg, men har haft et sommerhus ved Storebælt på Sjælland. Påsken 2021 tilbragte vi i sommerhuset, og pga. coronarestriktioner søgte vi på de sociale medier for at finde inspiration til nogle aktiviteter i ferien. Min datter Luna fandt et opslag fra Alpati Alpakapark på Facebook om, at man kunne komme ud at gå med en alpaka. Det lød hyggeligt, så vi bookede et besøg med gåtur. På daværende tidspunkt var mit eneste kendskab til alpakaer gennem min passion for strik!

Luna og jeg besøgte Katja i Bukkerup, og først fortalte hun en masse om, hvordan man omgås alpakaer og vi sad længe på folden omgivet af alpakaer, som Luna fik lov at håndfodre med gulerødder. Derefter gik vi en tur med alpakaerne Bimmer og Leo, og vi havde nogle vidunderlige timer hos Katja. Da vi kørte hjem, var jeg helt fyldt op med glæde og god energi og erklærede til Luna: "Vi skal have alpakaer!" Det syntes hun var en god idé, men troede jo nok ikke på, at jeg rent faktisk mente det!

På rundtur i landet

Den efterfølgende sommerferie blev afholdt i Danmark, og Luna og jeg tog på tur rundt i landet for at besøge flere alpakaejere og for at blive klogere på disse dyr. Først besøgte vi Anne og Holmegaard Alpacas, derefter Søs og AlpacaWalk, og vi var på gårdbesøg hos Virkelyst Alpacafarm. Senere på sommeren inviterede Søs os med til Sverige, hvor vi besøgte Jörgen Larsson og Nybo Alpacka. Hos Ebeltoft Lamaer kunne man få skræddersyede kurser, og jeg aftalte med Beate, at Luna og jeg gerne ville på håndteringskursus, hvor vi kunne lære at sætte grime på en alpaka, klippe negle osv. Det blev endnu en fantastisk dag og vi arbejdede både med alpakaer og lamaer. Jeg kunne mærke, at de der lamaer også kunne noget, men på en anden måde end alpakaerne. Da vi kørte hjem, var jeg endnu en gang helt fyldt op med glæde og god energi og erklærede til Luna: "Vi skal også have nogle lamaer!". Siden da er meget vand løbet gennem åen, som man siger, og jeg har målrette arbejdet på at opfylde min drøm om at få lamaer og alpakaer. Først skulle jeg finde en ejendom, hvor drømmen kunne realiseres, og så skulle jeg finde mig nogle dyr. Begge dele har jeg brugt de seneste tre år på.

Gandalf er en rolig og venlig classic lama vallak på 3 år

Sammensætning af flokken

Vi har købt en ejendom uden for Kolding, som vi har renoveret. Grunden er blot 15.000 m² og et lille anneks på 70 m² er blevet bygget om til stald. Pga. pladsen - eller mangel på samme -stod det klart for mig, at der ikke var plads til både hingste og hopper, som jeg havde lært helst skal gå adskilt. Hopper betyder føl, og har man ikke plads, skal man jo sige farvel til føl, hvilket jeg ville være meget dårlig til. Jeg valgte i stedet at gå med at få samlet en flok vallakker.

De første alpakaer fandt jeg sommeren 2022 hos Jörgen i Sverige. Katja og jeg var taget op for at kigge på de unge hingste, og jeg købte de fire søde unge hingste Cirrus, Hansi, Ludvig og Sofus. De sidste tre kom fra Emporia Alpacka, og Cirrus kom fra en nærliggende gård.

De fire huacaya-alpakaer kom til Danmark i efteråret 2022, hvor de siden har været under uddannelse hos Katja i Alpati Alpakapark. Cirrus er dog endt med at blive hos Katja, da han meget hurtigt viste sig at være lidt af et gå-turs-talent, og fordi han og Katja knyttede særlige bånd.

Beate fra Ebeltoft Lamaer havde lovet at hjælpe mig med at sammensætte en mindre flok lamaer, og jeg købte to af hendes egne føl - Legolas og Elrond. Sidstnævnte er en sjov lille størrelse, for selvom han er 100% classic-lama, ja, så er han dværg og bliver ikke større end en alpaka.

Lamaen Gandalf kom til Beate med en større lamaflok fra Sjælland og blev hurtigt venner med mine to unge hingste.

Jeg havde selv fundet hybriden Bob på Lolland, hvor han stod på stald med en flok æsler og lamaen Leif. Jeg købte dem begge, og Beate hentede dem hjem til sig. Desværre var Leifs helbred meget dårligt, og efter et år måtte vi sende ham over regnbuen.

Så havde jeg jo sådan set en fin flok med både lamaer og alpakaer. Men i mellemtiden havde jeg forelsket mig i suri-alpakaer, og da jeg på et kursus mødte Helle fra Store Hedegaard på Fyn, ja, så fik jeg lige tilført de to suri-hingste Ib og Svend til flokken samt deres huacaya-ven Per, som ikke kunne skilles fra sine venner. De tre kom over til Katja, hvor de skulle uddannes og lære resten af min flok at kende. Her fik de tre fynboer så en ny ven, den lille faunfarvede Søren Bumle fra Nybo. Og ja, det er jo sådan med kamelider og venskaber, at dem må man jo ikke bryde - så jeg måtte endnu en gang forklare min mand Laust, hvorfor jeg havde været nødsaget til at købe endnu en alpaka!

Flokken var sat, og nu ventede jeg blot på, at vores byggeri skulle blive færdigt. Men så ville skæbnen, at der skulle komme endnu to lamaer til flokken. Beate havde pga. udfordringer med helbredet besluttet at gå på pension og skulle af med alle sine lamaer og alpakaer. Beate havde to lamaer, som hun syntes skulle hjem til mig, fordi de havde brug for et hjem, hvor der kunne tages hensyn til deres anderledes behov og adfærd.

Dark Chokolat (også kaldt Choko) er en Wolly lama, og nogle kender ham måske, fordi han blev landskendt i tv-programmet "Helt Sort" med Melvin Kakooza. Men hans historie er faktisk temmelig trist, for han blev som føl og ung hingst fejlpræget og udviklede derfor en uønsket adfærd.

Beate syntes dog, at han skulle have en ny chance, tog ham til sig og har brugt mange år på at arbejde med ham. I dag er han en moden herre på 16 år og meget fredelig, men til tider meget nærgående og lidt af en klappe-lama, hvis han får lov! Sammen med Choko fulgte vennen Allegro, en meget stor, hvid Classic lama på 14 år, som gerne bosser rundt med de andre, men når det kommer til at få klippet uld og negle, ja, så er han lidt af en drama queen, der nærmest skal i fuld narkose.

Forberedelser

Jeg havde således haft alpakaer og lamaer i to år, inden jeg fik dem hjem, og har derfor haft god tid til at forberede mig på deres ankomst. Jeg har deltaget i mange gode kurser, været i praktik hos Katja over længere tid, besøgt en masse lama- og alpakaejere for at finde ud af, hvordan man kan indrette sig på fold og i stald. Jeg har læst alle de bøger, jeg har kunnet finde om kamelider og søgt nettet igennem for information. Det var i den proces, at jeg fik idéen til at lave DLAF Magasinet. På den måde kunne jeg dele al den information, jeg fandt, men også få en masse af de danske lama- og alpakaejere på banen og få delt de mange værdifulde erfaringer, som der er gjort gennem de seneste årtier. Det er utrolig inspirerende og lærerigt at lave magasinet og helt enormt hyggeligt at møde så mange mennesker med samme passion.

Ankomst til Lunalund

Jeg har opkaldt vores lille landsted efter min datter Luna, og hun har, ligesom jeg, glædet sig til endelig at få dyrene hjem. Det skete så endelig sommeren 2024. Den 28. juli ankom de seks lamaer fra Ebeltoft, og d. 24. august ankom de syv alpakaer fra Gyrstinge.
Det var efter anbefaling fra Beate, at lamaerne skulle ankomme først og havde tid til at indtage både fold og stald. Alpakaer kan være temmelig stride over for lamaer, og selvom lamaer er større, så tolererer de meget fra alpakaer og sætter dem ikke på plads, fordi de jo har størrelse som et føl.
Lamaernes ankomst gik rigtig godt. Der gik blot en uges tid, hvor de lige skulle se det hele an og lære os at kende, og så var de ellers trygge i de nye omgivelser. Det tog dog lidt længere tid for Bob og Allegro at blive enige om, hvem der var chef i den nye flok!

Da alpakaerne ankom, var de i den første dag på en mindre fold adskilt fra lamaerne, men de kunne hilse på hinanden gennem hegnet. Næste dag lukkede vi dem sammen, og det gik over al forventning. De første dage gik de to flokke lidt hver for sig, men efter en uges tid, ja, så kom der gang i den. Alpakaerne Ludvig og Ib syntes, at de skulle jagte lamaerne rundt på folden og smide dem ud af stalden. Allegro, den 14-årige store, hvide lama, som havde taget ledelsen i flokken, stod nu i fjerneste hjørne og så bekymret til, mens de tre unge lamaer blev jagtet af de to alpakaer! Efter en uge med disse tilstande mandede han sig op og begyndte at tage kampen op mod de to stride alpakaer. Da han er tre gange så stor som alpakaerne, har han jo noget at skyde tilbage med, og både Ludvig og Ib måtte opleve, at store mængder af lama-grød ikke er det fedeste at blive sprayet til med!
I skrivende stund er der for det meste fredeligt på folden og i stalden, men så en gang i mellem skal Ludvig eller Ib lige se, om de kan lave rav i den. Lille Elrond, som er lamadværg, har fundet ud af, at han blot skal løbe i dækning bag Allegro, som jo så må sætte en stopper for alpakaernes strabadser.
Men hverken Ib eller Ludvig har helt forstået, at de ikke er de største og stærkeste på folden, og det er heller ikke sikkert, at de indser det foreløbig!

Men hvor er det skønt at have disse dyr i sit liv. Hver dag går jeg ud på folden og tænker, at det er nogle helt særlige og fantastiske dyr, og at det er et kæmpe privilegie at have både lamaerne og alpakaerne - de giver så meget glæde og dejlig ro i sindet.

Suri-alpakaen Ib og den store classic lama Allegro har en face-of, mens Elrond ser til! Ib lader sig ikke kyse af, at Allergo vejer tre gange så meget!

Vil du have besøg?

Redaktøren tager rundt i hele landet for at besøge lama og alpaka ejere. Formålet med besøgene er at formidle den historie, som du har at fortælle. Der er ikke nogen dagsorden – det er dig, der bestemmer, hvad du vil fortælle. At skabe et netværk i en forening, handler om at lære hinanden at kende og hvad er bedre end at vise sine dyr frem og fortælle om livet sammen med dem? Så har du lyst til et besøg af redaktøren, skriv da til cathrineaxelsen@icloud.com og lave en aftale. Det er ikke et krav, at du er medlem af DLAF, du skal blot have lamaer eller alpakaer – eller begge dele.

Camelider i danske Dyreparker

I sidste udgave af magasinet kunne du læse en artikel om kamelfamilien, og jeg har sammen med min familie besøgt tre forskellige dyreparker, hvor man kan møde de forskellige arter inden for kamelfamilien. Det skal siges, at der er mange af de øvrige dyreparker i Danmark, som også har dyr fra kamelfamilien, men det er desværre ikke lykkedes mig at finde en dyrepark, hvor de har dromedarer.
Her har jeg samlet nogle indtryk og billeder fra mine besøg i de tre dyreparker.

Alpakaerne i Givskud Zoo har sammen med en flok geder en åben fold, som besøgende kan gå gennem og komme tæt på dyrene.

Givskud Zoo Zootopia

Den første dyrepark jeg vil fortælle om, er Givskud Zoo Zootopia, som ligger i Midtjylland. Det er en stor dyrepark, hvor konceptet er, at man i sin bil kører inden på store områder, hvor forskellige dyr går frit omkring, og man således kan iagttage dyrene fra bilen. Der er etableret store parkeringspladser inde i parken, hvor man stiller bilen og går rundt ad stier for at møde flere af dyrene.
De første camelider vi mødte, var alpakaerne. De var placeret på en åben fold nær en legeplads, hvor de gik sammen med en flok dværggeder. Der var seks voksne alpakaer og et enkelt føl. Man kunne gå ind på folden, men skilte gjorde det klart, at man skulle holde sig på stien. Dette er sandsynligvis for at give alpakaerne og gederne fred for at blive jagtet rundt på folden. Men skiltet virker tilsyneladende ikke, for et forældrepar lod deres lille dreng løbe rundt på folden efter både geder og alpakaer. Jeg lod forældrene vide, at man skulle holde sig på stien, men fik blot at vide, at dyrene ikke var farlige!

Da vi forlod folden, kom en ung mand i zoo-uniform ind på folden. Jeg spurgte høfligt, om jeg måtte stille ham et par spørgsmål. Jeg spurgte ind til, hvorfor de har gederne og alpakaerne gående sammen. Jeg har læst flere steder, at geder og alpakaer kan være en dårlig kombination at have gående sammen. Ikke fordi de ikke kan enes, men fordi geder ikke laver toiletter som alpakaer - men tværtimod skider overalt. Det gør, at alpakaer kan blive eksponeret for parasitter, hvilket kan være en stor risiko for deres sarte maver. Den unge mand var meget venlig, men havde aldrig hørt om det, jeg netop fortalte ham. Han forsikrede mig, at alpakaerne og gederne i denne zoo havde gået sammen i mange år, og at det ikke var noget problem. Jeg fik ikke stillet flere spørgsmål, da han skulle ind og indfange endnu en familie, som ikke kunne finde ud af at holde sig på stien!

Både kamelerne og guanakoerne i Givskud Zoo har rigtig god plads til at udfolde sig på.

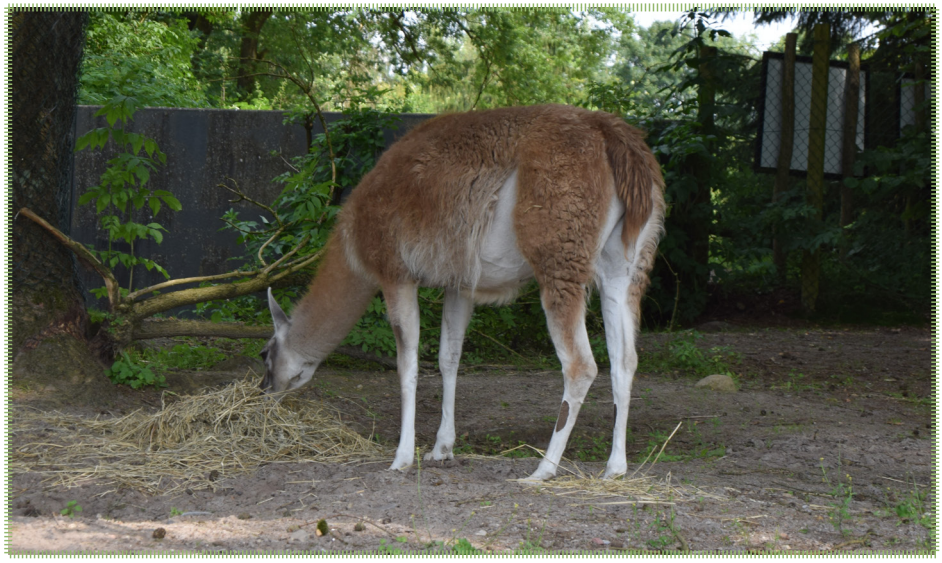

Næste stop var kamelerne, som man fornuftigt nok ikke kunne gå ind til. Man kunne betragte dem på behørig afstand, og da det var en meget varm sommerdag, var der et meget lavt aktivitetsniveau hos de fleste dyr i zoo. Der var seks kameler på folden, og de gik i et stort anlæg, hvor det så ud til, at de havde god plads.

Næste stop var guanakoerne. Man kunne enten gå hen til et sted, hvor man kunne betragte dem ved deres foderplads, eller man kunne køre ud på den store fold i sin bil og betragte dem derfra. Vi kunne tælle syv guanakoer, og de gik på en kæmpestor fold med både skov, sø og åbne vidder - dog brudt af den vej, som de besøgende skulle køre på. Det var ikke tilladt at stige ud af bilen.

Alt i alt var det en god oplevelse at besøge camelider i Givskud Zoo, som jeg synes har indrettet sig på en måde, så dyrene ikke bliver klemt. Dog er det jo sådan, at de dagligt må finde sig i at blive begloet og forstyrret af alle os, der kommer for at kigge på dem.

Du kan finde flere informationer om Givskud Zoo på deres webside:
https://www.givskudzoo.dk

Knuthenborg Safaripark

I den anden ende af landet, nemlig på Lolland, ligger en anden stor dyrepark; Knuthenborg Safaripark. Min familie og jeg har været der adskillige gange, og den er opbygget efter samme princip som Givskud Zoo, men er en del større i både areal og antal af dyr og arter.

I Knuthenborg har de to arter inden for kamelfamilien; lamaer og kameler. Kamelerne har hjemme på Skovriddersletten, hvor de går frit omkring, mens besøgende passerer i deres biler. Det er tilladt at stige ud af bilen for at betragte dyrene, men da kameler er store dyr, skal de besøgende ikke for tæt på. Vi var så heldige, at flokken af kameler havde samlet sig ved et træ nær vejen, og vi steg ud af bilen for at betragte dem. Vi kunne tælle syv kameler, og ja, det er virkelig nogle kæmpestore dyr, når man er vant til at omgås lamaer og alpakaer. En zoo-medarbejder i bil holdt nøje øje med, at besøgende ikke kom for tæt på. Jeg benyttede lejligheden til at tale med zoo-medarbejderen, og hun fortalte, at kamelerne ikke er farlige, og at de ikke kunne finde på at gøre os fortræd. Men hvis de pludselig satte i løb, og besøgende står for tæt på, ja så vil det få fatale konsekvenser at blive løbet ned af en kamelflok!

Vi fik taget billeder og kørte videre til Bandholmmarken, hvor lamaerne går sammen med en flok ponyer. Hvor stor flokken af lamaer er, kan jeg ikke sige, men vi talte 16, hvoriblandt en del af dem var føl. Lamaerne i Knuthenborg er vilde, og vi kom ikke tættere på end 3-4 meter, førend de trak sig væk. Så vi betragtede dem på afstand og tog en masse billeder. De små, søde ponyer på folden var dog ganske tamme og ville meget gerne snakkes med.

Det er altid en god oplevelse at besøge Knuthenborg Safaripark og jeg har oplevelsen af, at dyrene har det godt, at de har god plads, og at man prioriterer dyrevældfærd og sundhed højt.

Du kan finde flere informationer om Knuthenborg Safaripark på deres webside: https://knuthenborg.dk

Både kamelerne og lamaerne i Knuthenborg safaripark har rigtig god plads til at udfolde sig på.

men med en mindre flok lavlandstapirer. En spøjs sammensætning at sætte en tapir, der kommer fra regnskovsområder, sammen med en vikunja, der kommer fra højtliggende græssletter. Og græs, det var der stort set ikke noget af på folden, så der var ikke meget at foretage sig for de tre vikunjaer. Men smukke var de med deres gyldne fibre, som jo er en af de fineste og dyreste fibre, der overhovedet findes.
Uden at være fordømmende må jeg bare konstatere, at jeg foretrækker den anden type dyreparker som Givskud og Knuthenborg, hvor dyrene rent faktisk har noget plads og også mulighed for at gå væk fra publikum og få lidt fred!
Du kan finde flere informationer om Aalborg Zoo på deres webside:
https://aalborgzoo.dk

Aalborg Zoo

Nu havde vi set alpakaer, lamaer, guanakoer og kameler og manglede jo så at finde en dyrepark med vikunjaer. Som det eneste sted i Danmark har de i Aalborg Zoo vikunjaer, så dem måtte vi naturligvis også besøge.
Aalborg Zoo er en klassisk, gammeldags by-zoo, og lige som Københavns Zoo og Odense Zoo, der ligger inde i storbyen, ja, så er der ikke mulighed for at udvide, og pladsen til dyrene er derfor trang. Små områder med begrænsede bevægelsesmuligheder er virkeligheden for de fleste af disse dyr.
Det skal dog siges, at Aalborg Zoo har fået lavet en større slette, hvor der er mere plads til udvalgte arter. God plads var dog ikke tilfældet for vikunjaerne. Faktisk kunne vi først ikke finde dem, og på de mange skilte stod der ikke noget om vikunjaer. Jeg stoppede derfor en zoo-medarbejder for at spørge om vej til vikunjaerne. Det var ikke et dyr, hun var bekendt med, men jeg forsikrede hende, at jeg havde læst på deres webside, at de havde vikunjaer. Jeg fandt derfor et billede fra deres webside på min telefon, og zoo-medarbejderen sagde; "Nå, du mener lamaerne, ja, de er dernede mellem ishuset og legepladsen".
Lidt skræmmende at en zoo-medarbejder ikke kender forskel på en vikunja og en lama, men nå, vi fandt tre vikunjaer i en meget lille indhegning, hvor de gik sam-

Har du ideer til emner?

Har du forslag til et eller flere emner, som du godt kunne tænke dig at vide mere om, så skriv til redaktøren - måske emnet er velegnet til en artikel i Magasinet.
Det kan også være, at du ved en masse om et bestemt emne og at du gerne vil dele din viden med andre, og det også meget velkomment. Du behøver ikke selv at forfatte en tekst om emnet, men kan formidle din viden gennem et interview, som redaktøren derefter omsætter til en artikel.
Skriv en mail til cathrineaxelsen@icloud.com og lav en aftale om interview eller evt. besøg. Det er ikke et krav, at du er medlem af DLAF.

Besøg hos Bådsgård Vig Alpaca

En solbeskinnet sommerdag drager jeg mod nord, nærmere betegnet Lundø uden for Højslev mellem Skive og Viborg, for at besøge Maria og hendes alpakaer. Maria bor sammen med sin mand Kristian på den hyggeligste gamle gård 300 meter fra Bådsgård Vig i Limfjorden, sammen med deres fire børn på 6, 9, 15 og 17 år. Både Maria og Kristian er uddannede husdyragronomer, og Maria forsker i ernæring af økologiske grise ved Institut for Husdyr og Veterinærvidenskab ved Aarhus Universitet i Foulum. Maria havde i mange år heste, men da børnene var små, kneb det med at få tid til at ride og efter mange år, hvor hun ikke havde været i sadlen, besluttede hun, at hestene skulle et andet sted hen. Efter nogle år savnede de at have dyr, men hvad skulle det så være for nogle dyr, når nu det ikke skulle være heste? Maria og Kristian kunne ikke have grise pga. deres arbejde og smitterisikoen fra egen besætning. De overvejede at få nogle får, men Kristian syntes, at der var for meget bøvl med får, der bryder ud fra folden og bliver væk. Men så kom alpakaen ind på lystavlen, for skæbnen ville, at deres gode venner fik alpakaer og det var her, de første gang mødte disse sjove og anderledes dyr.

De første dyr

I 2021 havde deres gode venner købt 15 alpakaer i Frankrig, men da traileren ankom til Danmark, var der 27 alpakaer i den - og nogle af dem var højdrægtige. Da Maria og Kristian havde alle faciliteterne til at have dyr, fik de fire af de drægtige hopper hjem på deres gård og ganske få dage efter ankomsten gik den først hoppe i fødsel. Desværre overlevede kun ét enkelt af de fire føl og det var en meget barsk oplevelse for Maria, som understreger: "Man skal aldrig flytte højdrægtige hopper, det er ikke dyrevelfærd. Der er en grund til, at det er ulovligt at flytte et produktionsdyr i den sidste tiendedel af drægtigheden. Så skal man hellere vente til, at hoppen har født, og så flytte mor og føl sammen. Vi og vores venner vidste desværre bare ikke, at vores dyr var så langt henne i drægtigheden".

Heldigvis slog det ikke Maria ud, og hun var fast besluttet på at skabe nogle gode rammer for sine fire alpakaer og alle de alpakaer, som skulle komme til hende over de kommende tre år.

Siden de første hoppers ankomst er over tyve alpakaer kommet til, både fordi Maria siden 2021 har fået en del føl, men også fordi hun har købt nogle avlshingste.

Maria har i dag ni avlshopper, hvoraf fire af dem er suri-alpakaer.

Her er det hopperne og deres føl, som får fyldt poolen med frisk vand, så de kan køle af i sommervarmen.

For at kunne lave føl havde hun også brug for nogle gode avlshingste, og de første to huacaya-hingste købte hun, sammen med to andre alpakaavlere fra området, hos Virkelyst Alpacafarm. Falcon og Amor havde været en del af Virkelysts avlsprogram og havde kørt rundt med "Duskebussen", så i dem fik Maria og de andre avlere nogle gode og rutinerede avlshingste, som var vant til at tage "bussen" rundt til hopperne. De bor nu hos Maria, men forår og sommer går de to rutinerede alpakahingste på omgang rundt på de tre gårde, så alle kan få bedækket deres hopper, og det fungerer rigtig godt. I år er der kommet syv drægtige hopper ud af syv bedækninger hos Bådsgård Vig Alpaca.

Suri-hingstenes ankomst

Maria ønskede sig også en suri-avlshingst til sine suri-hopper, og ja, de hænger ikke på træerne, i hvert fald ikke i Danmark. Maria søgte i hele Europa for at finde en farvet suri-hingst, og hele tre gange havde hun lavet aftaler om at købe en suri-avlshingst, hvor det så alligevel ikke blev til noget! Men i år lykkedes det endelig at lave en aftale om købet af to suri-avlshingste fra Elbenhof Alpaka i Tyskland – begge med genetik fra den berømte Surilana Farm i Australien. Condor er en smuk fawn suri på 7 år og Khalevi er smuk silvergrey på 1 år, som vandt det tyske alpaka-show for grå suri i foråret, men som dog lige må vente et par år, inden han kan indgå i avlsprogrammet.

Det at importere alpakaer fra udlandet er noget, der kræver en del tålmodighed. Man skal sætte sig ind i komplicerede regler og finde ud af, hvordan man skal forstå myndighedernes anvisninger - selv for en husdyragronom er det lidt af en mundfuld at finde ud af de relevante blodprøver, få oprettet i EU´s TRACES-system og sørge for, at dyrene er korrekt immuniseret. Når dyrene så skal fragtes hjem, ja, så er det ikke bare lige at spænde traileren på og køre ned og hente dem. Nej, det kræver, at chaufføren har tilladelse til at transportere dyr over landegrænser, og traileren skal godkendes og det får man ikke uden at opfylde strenge krav.

Heldigvis havde Maria allieret sig med Kurt Abrahamsen, som også er alpakaavler i Midtjylland og som har de rette tilladelser til transport af alpakaer. For at få det hele til at gå op i en højere enhed i forhold til udløb på blodprøver fra dyrlægen, ja, så kørte Kurt, hans kone Heidi og Maria i maj afsted midt om natten til Tyskland for at hente de to suri-hingste og en grå huacaya selskabsdreng. Heldigvis gik alt godt, og det havde været en meget hyggelig tur med masser af snak om alpakaer. Alligevel siger Maria, at der nok lige går nogle år, inden hun orker alt det bøvl med at importere alpakaer lovligt fra udlandet igen.

Dette års føl

Det var netop følsæson, da jeg besøgte Maria, og der gik da også seks super søde føl rundt på hoppefolden. Hun har i år haft syv drægtige hopper, så lige nu venter hun blot på det sidste føl. Maria deltog i fødselskurset, som DLAF afholdte hos Alpacas of Fredly i det tidlige forår, og hun fortæller, at den viden, hun fik på det kursus, ja, den viden har reddet to af føllene i år. Hun er så glad for, at hun nu præcis ved, hvad hun skal gøre i forskellige situationer, og hun siger: "Det giver en tryghed at vide, hvad man skal gøre og tillid til, at man godt kan klare det selv". Jeg tabte hurtigt mit hjerte til et lille, super nuttet føl, som ved mit besøg blot var en uge gammelt. Olmo er en blanding af suri og huacaya, fordi Maria sidste sommer jo ikke havde en suri-hingst til at bedække sine suri-hopper med. Hans uld ser ud til at være af ganske fin kvalitet, men Maria spår ham ikke en fremtid som avlshingst, men nærmere som en del af vallakflokken, som hun denne sommer er begyndt at gå ture med.

Dele-alpakaer

Ud over hopper, avlshingste og føl, ja, så har Maria også en gruppe på otte unge hingste og vallakker. Nogle af disse alpakaer deler hun med Helle, som bor ved Aalborg. De to mødtes for et par år siden til et DLAF-bål-hyggearrangement, og de var begge helt nye inde for alpakaverdenen. De begyndte at samarbejde, et samarbejde der blev til et venskab, og i dag har de således en flok dele-alpakaer, som de begge har glæde af. Helle synes, at det er sjovt og udfordrende at arbejde med alpakaerne og har derfor grime- og gåturstrænet deres dele-dyr. Det har ført til, at Maria i denne sommerferie har tilbudt gåture nede langs fjorden sammen med vallakkerne. Et par opslag på Facebook og en overvældende interesse har givet Maria mange besøgende gæster og mange gode oplevelser hen over sommeren.

Maria er her på folden med godter til de unge vallakker, som også er nogle af dele-alpakaerne.

Jeg var så heldig, at jeg fik lov til at gå turen langs fjorden sammen med suri-alpakaen Messi - og sikke smukke omgivelser.

Forebyggelse er så vigtigt

Maria gå utrolig meget op i dyrenes sundhed og velvære. Når jeg tænker på, at Maria blot har haft alpakaer i 3 år, så må jeg sige, at hun allerede virker til at være en meget erfaren og vidende alpakaejer. Hendes hverv som agronom har skærpet hendes interesse for alpakaernes anatomi og fordøjelsessystem, og hun fortæller mig en masse spændende ting om bl.a. foder og fodring.
Det skal I andre naturligvis ikke snydes for, men det kræver noget mere spalteplads, så derfor har Maria skrevet artiklen "Alpakaens ernæringsfysiologi", som du også finder her i Magasinet.
Der kan ikke herske nogen tvivl om, at Maria er en passioneret og engageret alpakaavler, og det har været helt utrolig spændende og inspirerende at besøge hende og alle hendes skønne alpakaer. Tak, fordi jeg måtte komme på besøg.

Maria og jeg gik en tur langs vandet ved Bådsgård Vig med to fra valak-flokken. Jeg gik med Messi, som faktisk er døv. Men på trods af hans manglende hørelse er han en glad og modig dreng, der gerne går med på tur, så længe han har en ven med, som han kan følge efter.

Vil du have besøg?

Redaktøren tager rundt i hele landet for at besøge lama og alpaka ejere. Formålet med besøgene er at formidle den historie, som du har at fortælle. Der er ikke nogen dagsorden – det er dig, der bestemmer, hvad du vil fortælle. At skabe et netværk i en forening, handler om at lære hinanden at kende og hvad er bedre end at vise sine dyr frem og fortælle om livet sammen med dem? Så har du lyst til et besøg af redaktøren, skriv da til cathrineaxelsen@icloud.com og lave en aftale. Det er ikke et krav, at du er medlem af DLAF, du skal blot have lamaer eller alpakaer – eller begge dele.

Fordøjelsesfysiologi hos alpakaer

Af Cand.agro., PhD Maria Eskildsen. Institut for Veterinær- og Husdyrvidenskab. Sektion for Enmavet Ernæring, Aarhus Universitet, Foulum.

Alpakaer stammer fra Andesbjergene i Sydamerika, hvor de har ernæret sig ved afgræsning på Altiplanoen i tusinder af år. I Andesbjergene er vegetationen yderst sparsom og fiberrig, ligesom der er høj solindstråling. Vi skal ikke ret mange generationer tilbage, før forfædrene til de dyr, der er importeret til Danmark gennem de sidste 20 år, i langt de fleste tilfælde er født i Sydamerika. Det betyder også, at danske alpakaer genetisk ikke har nået at tilpasse sig et miljø med skandinaviske vejrforhold og rigelig foderforsyning.
Alpakaer er generelt ret robuste, og i forhold til eksempelvis grise er der ikke ret mange infektionssygdomme, der bider på dem. De fleste sygdomstilfælde hos alpakaer i Europa opstår derfor på grund af forkert fodring, og danske alpakaer kan hurtigt komme i en situation, hvor de på grund af misforstået godhed bliver overvægtige og fejlernærede.

For at sikre dyrenes sundhed og velfærd er det derfor vigtigt, at danske alpaka-ejere sætter sig grundigt ind i alpakaers unikke fordøjelsesfysiologi, deres ernæringsmæssige behov og de problemer, der kan opstå ved forkert fodring.

De falske drøvtyggere

Alpakaer er såkaldte modificerede drøvtyggere eller pseudo-drøvtyggere. Deres formave består af tre afsnit i stedet for de ægte drøvtyggeres fire maver. Uanset om der er tre eller fire afsnit, er drøvtyggeres fordøjelsessystem meget forskelligt fra de enmavede arter (f.eks. heste, grise, hunde, katte og mennesker). De tre afsnit i alpakaernes formave kaldes C-1, C-2 og C-3, og hvert afsnit har en specialiseret funktion.

Afsnit C1 – forgæringskammeret

C-1 sidder i venstre side og er det første og største maveafsnit. Det udgør ca. 80 % af mavens samlede volumen. C-1 udskiller ingen fordøjelsesenzymer – det er i bund og grund et gæringskar, der huser en masse gavnlige mikroorganismer, der omdanner fibre til fordøjelige fede syrer, som alpakaen optager som energi.
Foder blandet med rigelige mængder spyt kommer ind i C-1 via spiserøret, hvorefter forgæringen begynder. Grovfoderet bliver i C-1 i omkring 60 timer, hvor det konstant blandes af stærke, spontane sammentrækninger i vomvæggen.
Grove og store stykker af foder gylpes med jævne mellemrum op, tygges en gang mere og sluges derefter igen i den proces, vi også kender som drøvtygning hos firemavede drøvtyggere som kvæg, får, geder og hjorte. Denne yderligere tygning reducerer partikelstørrelsen, og der produceres mere spyt, hvilket er ekstremt vigtigt, fordi spyt tilføjer bicarbonat- og fosfatbuffere, som begge er baser og derfor hjælper til at neutralisere syreproduktionen fra forgæringsprocessen. Store mængder kornbaseret kraftfoder indeholder meget stivelse og lidt fiber. Det forgæres hurtigt og giver stor syreproduktion. Hvis alpakaer ikke tygger drøv, kan de altså få acidose, også kaldet "sur vom", hvilket er en alvorlig tilstand, der kan få dødelig udgang. Det absolut vigtigste tiltag, man kan gøre for at holde sine alpakaer sunde, er derfor at sørge for, at de har permanent adgang til rigelige mængder grovfoder af god kvalitet og minimere mængden af hurtige kulhydrater som foder med melasse og kornbaseret kraftfoder. Den gennemsnitlige sunde alpaka bør tygge drøv minimum otte timer om dagen.
C-1 fungerer altså på samme måde som vommen hos kvæg. Camelider, især lamaer, er dog mere fodereffektive end kvæg, får og endda geder. De indtager 20 til 40 procent mindre foder pr. kilo metabolisk kropsvægt, primært fordi de producerer mere spyt i forhold til tarmvolumen end får og geder.

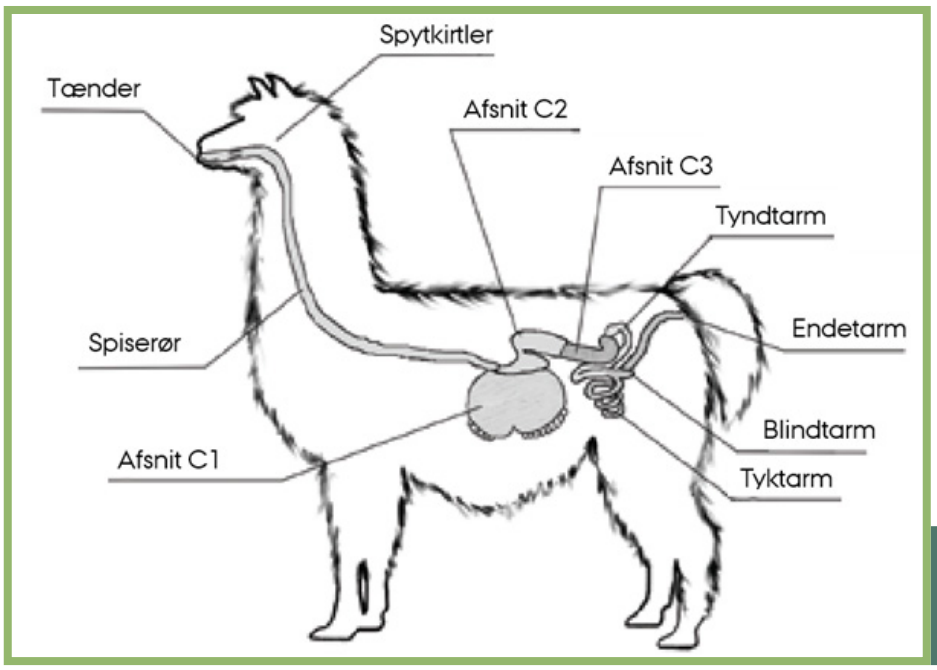

Illustration af alpakaens fordøgelsessystem

pH-værdien af C-1 er tættere på neutral, hvilket er gavnligt for de fibernedbrydende mikrober, og derved forbedres fiberfordøjelsen.
Udover energi i form af fede syrer producerer fermenteringsprocessen i C-1 også gasser såsom methan og CO2, som alpakaen udleder gennem bøvser. Foderet bevæger sig derefter ind i C-2.

Afsnit C2 – fortsat fermentering

C-2 er et mindre maveafsnit, hvor fermenteringsprocessen fortsætter, og der optages yderligere energi i form af fede syrer. Dette maveafsnit er også afgørende for at opretholde optagelsen af næringsstoffer fra fiberrigt foder. Fiberrigt materiale bliver længere tid i C-2 hos camelider, hvilket gør det muligt for mikroorganismerne at nedbryde mere fiber end hos eksempelvis får og geder, hvilket igen også hjælper til med at gøre alpakaen meget fodereffektiv og nøjsom.

Afsnit C3 – enzymatisk fordøjelse

C-3 er et rørformet organ, der løber langs siden C-1 på højre side af maven. Det rummer 11% af mavens volumen. Den sidste femtedel af dette rør indeholder ægte mavekirtler, og C-3 kaldes nogle gange "den ægte mave", fordi denne del af maven minder mest om maven hos enmavede dyr og mennesker. I C-3 finder den største del af den enzymatiske fordøjelse sted, især i den sidste tredjedel. Her nedbryder saltsyre og fordøjelsesenzymer proteiner, hvilket gør det muligt for tyndtarmen at optage aminosyrer. Stressede alpakaer eller dyr, der får for meget kraftfoder og for lidt grovfoder, udvikler ofte mavesår i C-3 afsnittet.
Hos nyfødte er det kun C-3 maven, der er fuldt funktionel. Men når criaen dier og begynder at nippe græs, hø og ensilage, indtages de mikrober, der er nødvendige for at kickstarte C-1-funktionen. Man vil ofte se cria og mødre "kysse hinanden" – dette er simpelthen en livsvigtig overførsel af gavnlige mikrober fra mor til afkom, så føllet senere kan nedbryde fiberrigt materiale.
Ved 8 ugers alderen har føllets C-1 afsnit nået voksenstørrelse, og ved 12 uger fungerer fordøjelsen næsten lige så godt som hos en voksen alpaka, og afkommet vil kunne overleve uden moderen. Det anbefales dog ikke at fravænne så tidligt, da der er andre adfærdsmæssige hensyn at tage.
Yderligere fordøjelse sker i tyndtarmen. Materialet presser derefter på blindtarmen og tyktarmen, hvor vitaminer, mineraler og vand absorberes, og "alpaca-pillerne" dannes af det resterende materiale i tyktarmen og forlader dyret via endetarmen.

Fodringspraksis for alpakaer

Givet deres oprindelse langt væk fra Danmark, deres unikke fordøjelsessystem og specifikke næringsbehov har alpakaer brug for et nøje afbalanceret foder for at trives. Grundlaget for en ration bør derfor altid være et velafbalanceret vitamin- og mineralfoder, proteintilskud efter behov og ikke mindst grovfoder af høj kvalitet, såsom græshø, wrap og afgræsning om sommeren. Alpacaer bør have mulighed for at æde 1,5-2,0% af deres kropsvægt i grovfoder om dagen. For en gennemsnitlig voksen alpaka svarer det til 1,2 kilo grovfoder om dagen - der er cirka 20 kilo hø i en Morten Korch-balle. Grovfoderet skal naturligvis være fri for skimmel, støv og forurenende stoffer, og enhver foderændring bør langsomt indføres over en 14-dages periode, så mikroberne i vommen kan nå at omstille sig. For hurtige foderskift kan føre til diarré og dehydrering.

Husk rent vand

Frisk, rent vand er det vigtigste fodermiddel overhovedet og bør være tilgængeligt i rigelige mængder til alle alpakaer til enhver tid. Dehydrering kan hurtigt føre til fordøjelsesforstyrrelser, da vand er essentielt for fermenteringsprocessen i C-1. I koldere klimaer som det danske skal man sikre, at vandet ikke fryser og forbliver tilgængeligt på alle tidspunkter af døgnet.

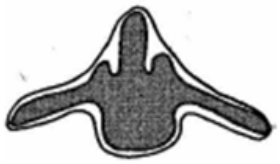	**Huldscore 1: For tynd** • Meget stejl vinkel fra rygsøjlen og ned • Man kan meget nemt mærke ribbene • Hård benet V-formet bryst • Meget plads mellem bagbenene • Muskeltab • Ingen kropsfedt
	Huldscore 2: Tynd • Mere end 45 graders vinkel fra rygsøjlen • Man kan nemt mærke ribbene • Hård benet bryst • En del plads mellem bagbenene • Små muskler • En del muskeltab
	Huldscore 3: Tilpas (for voksne alpacaer) • Cirka 45 graders vinkel fra rygsøjlen • Man kan mærke ribbene med et let tryk • Fast muskuløst bryst • Der er en lige linje mellem bryst og forben
	Huldscore 4: Overvægtig (for voksne alpacaer) • Buet form hen over rygrad og ribben (passende for huacaya under et år) • Man kan kun mærke ribbene med et fast tryk • Rundt og blødt bryst • Inderlår er runde og ikke veldefinerede
	Huldscore 5: Fed (for voksne huacaya, normal for voksne suri og cria under 6 måneder) • Rygsøjlen ser flad ud • Man kan kun mærke ribbene med et meget fast tryk • Stort område, hvor bagbenene har kontakt • Rundt og blødt bryst • Inderlår er runde og ikke veldefinerede • Kan have problemer med at gå ordentligt

Illustration af huldscore i forhold til alpakaens rygsøjle

Alpaker foretrækker lunken frem for iskoldt vand, og de foretrækker, ligesom de fleste husdyr, at drikke fra en blank vandoverflade fremfor en drikkekop.

Huldscore

Kropsvægt og ændringer i vægt er generelt en god indikator for, om en alpaka er i trivsel. Det er derfor en god idé at overvåge alpakaernes huld ved at veje dem – alternativt lave en visuel huldvurdering regelmæssigt. En sund alpaka bør have en huldscore på 2,5 til 3,5 på en 5-punkts skala. Justér fodringspraksis tilsvarende, hvis en alpaka er undervægtig (score < 2,5) eller overvægtig (score > 3,5).

Vigtige vitaminer og mineraler for alpakaer

Alpakaer har specifikke vitamin- og mineralbehov, der er afgørende for deres sundhed og velvære. Her er listet nogle af de vigtigste næringsstoffer under danske forhold:

Vitamin D

Vitamin D er afgørende for calciumoptagelse og knoglesundhed. Alpakaer er særligt modtagelige for vitamin D-mangel i lande som Danmark, hvor vi har dage med begrænset solindstråling. Sollys er den primære kilde til vitamin D, men på tidspunkter med lav UV-eksponering, såsom i vintermånederne, er det nødvendigt med supplement for at forebygge benproblemer. Man bør her give vitamin D-tilskud i form af injektioner eller via mineralblandinger, der er udviklet specielt til camelider.

Vitamin A

Vitamin A er vigtig for synet, immunsystemet og huden. Mangel på vitamin A kan føre til dårligt syn, luftvejsproblemer og reproduktionsproblemer. Mineralblandinger udviklet til alpakaer giver normalt tilstrækkeligt med vitamin A, men tilsætning kan være nødvendig, hvis grovfoderet er af dårlig kvalitet, eller hvis dyrene har begrænset adgang til afgræsning

Vitamin E

Vitamin E fungerer som en antioxidant, der beskytter celler mod skader og understøtter immunsystemet. Det er også essentielt for muskelsundhed og reproduktiv ydeevne. Frisk foder er en god kilde til vitamin E. Hvis rationen hovedsageligt består af lagret hø, der kan miste sit vitamin E-indhold over tid, kan supplement være nødvendig.

Calcium og fosfor

Disse mineraler er, ligesom vitamin D, afgørende for knoglesundheden samt muskelfunktion og energioptag. Ligesom hos eksempelvis heste er det vigtig, at der er den rette balance mellem calcium og fosfor, da en ubalance kan føre til skøre knogler og tandproblemer. Bælgplanter har typisk et højt indhold af calcium, mens korn har et højere indhold af fosfor. Eksempelvis har lucerne et calcium:fosfor forhold på 6:1, hvor forholdet i alpakaknogler er 2:1. I Danmark bruger mange alpakaejere opblødte roesnitter om vinteren. Roepiller er en god kilde til opløselige fermenterbare fibre og dermed ekstra energi til eksempelvis diegivende hopper og ældre dyr, der har brug for mere energi. Roepiller har dog også et skævt calcium:fosfor forhold, således at der ikke optages nok fosfor.

For at forhindre skøre knogler er det derfor vigtigt selv at tilsætte ekstra fosfor eller udfordre roepiller med tilsat fosfor for at vedligeholde knogler og tænder.

Kobber

Kobber er livsvigtigt for udviklingen af nervesystemet, dannelsen af røde blodlegemer og immunsystemets funktion. Dog er alpakaer, ligesom får, følsomme over for kobber, og forgiftning kan forekomme, hvis man anvender mineralblandinger til eksempelvis smågrise og kalve, eller hvis alpakaer afgræsser folde, der har fået gylle fra farestalde.

Zink

Zink er vigtig for hudens sundhed, immunsystemet og reproduktionen hos både hopper og hingste. Zinkmangel kan derfor føre til dårlig uldkvalitet, hudproblemer og nedsat fertilitet/dårlig sædkvalitet. Zink er normalt inkluderet i mineraltilskud, og at give frit tilgængelige slikkesten kan hjælpe med at sikre tilstrækkeligt indtag af både zink og selen.

Selen

Selen er afgørende for muskelfunktion, immunforsvar og reproduktion. Selenmangel kan forårsage "white muscle disease", som fører til muskelsvaghed hos alpakaer og kan være dødelig i alvorlige tilfælde. Selenindholdet i jorden i Danmark er lavt de fleste steder sammenlignet med Andesbjergene, så supplement er ofte nødvendig. Selen gives normalt gennem mineraltilskud tilpasset alpakaer eller via injektion.

Har du ideer til emner?

Har du forslag til et eller flere emner, som du godt kunne tænke dig at vide mere om, så skriv til redaktøren - måske emnet er velegnet til en artikel i Magasinet.
Det kan også være, at du ved en masse om et bestemt emne og at du gerne vil dele din viden med andre, og det også meget velkomment. Du behøver ikke selv at forfatte en tekst om emnet, men kan formidle din viden gennem et interview, som redaktøren derefter omsætter til en artikel.
Skriv en mail til cathrineaxelsen@icloud.com og lav en aftale om interview eller evt. besøg. Det er ikke et krav, at du er medlem af DLAF.

Hvad fodre du dine dyr med?

I sidste udgave af DLAF Magasinet efterlyste jeg i Erfa-hjørnet input om foder og fodring, og jeg har fået nogle rigtig fine indlæg, som viderebringes her.

Holmegaard Alpacas

Anne og Kim har Holmegaard Alpacas på Sjælland, og i øjeblikket har de 59 alpakaer. Da de i sin tid startede deres alpakaeventyr, købte de det foder, der på daværende tidspunkt var tilgængeligt i Danmark. Det var et pilleprodukt, som Anne oplevede, at alpakaerne indimellem havde udfordringer med i form at forstoppede spiserør. I dag fodrer de med et svensk produkt, Lantmannen Alpackafoder, som Anne oplever ikke giver de samme udfordringer med forstoppelse. Derudover får deres alpakaer mineral- og vitamintilskud. Hen over efteråret og vinteren får de hver anden måned en ADE- vitamininjektion, som sikrer, at hvert enkelt dyr får det rette tilskud. "Når man har en stor flok, kan det være svært gennem fodring at sikre, at

alle dyr får de vitaminer, som de skal have," forklarer Anne. Ved at give injektionerne, sikrer de sig, at alle dyr hen over efteråret og vinteren får det tilskud, de skal have. Anne og Kim har begge taget et medicinhåndteringskursus, så de selv kan klare injektionerne.

Anne og Kim laver deres egen wrap. De har en specialist til at så og gøde, så deres wrap får den rette kvalitet. Wrap får alpakaerne hele året rundt, men i mindre mængder hen over sommeren, hvor græsset er mere attraktivt.

Ud over wrap og pillefoder får de en gang om ugen det, som Anne kalder "fredagsslik". I sommerhalvåret kan det være æbler eller gulerødder skåret i små stykker, så de ikke sætter sig fast i spiserøret. Det kan også være nyfældede piletræer eller grantræer.

I vinterhalvåret laver Anne grød til alpakaerne en gang om ugen. På den måde sikrer hun sig, at de får noget væske og noget varme i kroppen. Hun lægger Betfor, et produkt af sukkerroer, i blød i varmt vand, så det får en grødet konsistens, og hendes alpakaer elsker det. Andre gange laver hun grød af græspiller. Skulle nogle af de drægtige hopper eller hopper med føl mangle huld på kroppen, giver Anne dem Alfa-A lucernespirer fra producenten Dengie.

Nå man har en stor flok og gerne vil tæt på alle dyrene hver dag, så man kan se dem an og følge deres sundhedstilstand, så er håndfodring en god metode til at komme tæt på dem alle, fortæller Anne. Ud over æbler og gulerødder håndfodrer hun også med delikatessehø, som er den type hø, man fodrer kaniner og andre små gnavere med. Især Annes hingsteflok er helt vilde med delikatessehø, hvor hopperne er mere til snittet frugt og grønt.

Anne fodrer sine alpakaer i trug af lange "tagrender", så der er god plads til alle, og alpakaerne kan stå på begge sider af truget. Anne fortæller, at det er vigtigt at fodre flere steder, så den store flok kan dele sig i mindre grupper, og de ikke skal kæmpe om at komme til truget. Om sommeren, når vejret er godt, fodrer hun under åben himmel. Er vejret ikke til det, jam så har hun flere steder under tag, hvor de kan stå i ly og spise.

Det er vigtigt for Anne, at hun ikke fodrer på præcis samme tidspunkt hver dag, for så står hele flokken blot og venter på hende. Hun fodrer altid i løbet af formiddagen, men skal hun noget, ja, så kan hun også finde på at fodre tidligt om morgenen eller når hun kommer hjem over middag.

Hvis nogle af alpakaerne skal have ekstra huld på kroppen, fodrer Anne dem om eftermiddagen, men altid inden solen går ned, så de kan spise i dagslys.

Ebeltoft Lamaer

Beate har Ebeltoft Lamaer på Djursland, hvor hun både har lamaer og alpakaer, og hun har haft lamaer i over 20 år. "Man skal ikke forveksle grovfoder og rå fibre," forklarer Beate. Grovfoder er alt det, der findes i naturen, og det er vigtigt for drøvtyggere at bruge deres tænder ordentligt. Grovfoder er alt det foder, der ligner de fodermaterialer, som lamaer og alpakaer finder i deres oprindelig omgivelser i Sydamerika. Det er hø, halm, ekstra tør wrap og grene fra f.eks. grantræer og frugttræer. Grovfoder skal lamaer og alpakaer have hver dag hele året rund. Grovfoderet skal være fri for skidt, støv og mudder og selvfølgelig også fri for skimmelsvamp, understreger Beate.
Rå fibre er selvfølgelig inkluderet i dette grovfoder, men findes også i kornblandinger, som ofte er finmalet eller hakket. Det er en slags foder, der ikke skal gives hver dag. Der er for meget sukker i, og dyrene kan ikke fordøje store mængder af protein. Det er vigtigt at huske, siger Beate, at der findes flere dyr med proteinoverskud end dyr med mangel! I lama- og alpakaverdenen er mindre mere – "Less is more"!
Hvis Beate gerne vil give en slags mysli som fodertilskud til dyr, der er afmagrede eller højdrægtige, så vælger hun noget uden melasse og stykker af sukkerroer, og andelen af havre skal være så lille som muligt. "Alle lama- og alpakamysli, jeg har prøvet, indeholder melasse og/eller sukkerroer og i alle tilfælde havre i store mængder. Derfor bruger jeg det aldrig," fortæller Beate. "Vi køber en kalvemysli, eller hvis vi ikke kan få det, så en mysli til lam, bare for at have noget i huset. Det bruges kun til mødre, syge dyr eller helt gamle, der ikke spiser meget".

En almindelig, sund lama eller alpaka har ikke brug for fodertilskud, hvis de hver dag går mindst fem timer på græsfolden. "Vi tilbyder hele året rundt mineralfoder og forskellige saltsliksten, for det er vigtigt," fortæller Beate.
Når Beate køber godbidder, køber hun en slags store foderpiller til heste, som kun er lavet af krydderurter. Beate fortæller, at hun selv har smagt dem, og at de smager af basilikum og pebermynte og andre velsmagende urter. Lamaerne elsker dem, men de er store og hårde, så de skal bruge deres tænder!

Alpacas of Fredly

Martin og Lise har Alpacas of Fredly i Nordjylland og har i dag en meget stor flok alpakaer. Da de startede deres alpakaeventyr tilbage i 2019, fik de foderpiller fra Danfarming, som på det tidspunkt var en af de få, der solgte foder til alpakaer. Det var helt almindelige foderpiller, men Martin fortæller, at de flere gange oplevede, at deres alpakaer fik foderpillerne galt i halsen og forstoppelse i spiserøret. De fleste gange kunne de gnide i opadgående bevægelser på alpakaens hals, så det løsnede sig. Men en af gangene var det så slemt, at de måtte tilkalde en dyrelæge. Deres ældste hingst på 20 år var så tilstoppet, at der måtte bruges slange og pumpe til at få det opløst.
Martins gode ven er griseavler, og han spurgte til, hvorfor de ikke bare lavede deres foder selv - og ja, det har de så gjort lige siden. Hos en lokal mølle køber de knuste mineraler, og hos griseavleren får de valset byg, som efterfølgende blandes med mineralerne.

Resultatet ligner en gang havregryn, og deres alpakaer elsker det. En gang om ugen laver de foder, så det altid er frisk, og mineralerne stadig er aktive. De har lavet deres egen foder i de seneste to år, hvilket har resulteret i, at de ikke har haft en eneste forstoppelse siden. En anden gevinst er, at prisen på fodret er halveret - men så er der naturligvis også noget arbejde forbundet med at producere fodret. Martin tilføjer, at den eneste ændring, han kan iagttage hos alpakaerne, er, at de drikker mere vand nu, end de gjorde med det tidligere foder.
Deres alpakaer har naturligvis adgang til hø, wrap, græs på folden og vand hele dagen i rigelige mængder. Foderblandingen får alpakaerne kun én gang om dagen. Her kalder de alpakaerne til sig og fodrer dem samlet. Martin fortæller, at den daglige fodring er en god måde at få kigget på alle dyr, så man hver dag lige får tjekket, om alle dyr har det godt.

Bådsgård Vig Alpaca

Maria har en større flok alpakaer og bor på sydsiden af Limfjorden. Hos Bådsgård Vig Alpaca går de en del op i fodring og fodermanagement. Man kan måske kalde det en arbejdsskade, da både Maria og hendes mand arbejder med husdyrernæring. Mange af de ting, de gør, tager udgangspunkt i rutiner og praksis fra griseproduktionen.

Bl.a. går de meget op i at kunne tildele foder individuelt til dyr med særlige behov. Halvdelen af avlshopperne er suri-alpakaer, og de har brug for lidt mere energi om vinteren. I stedet for at fodre i langtrug, fodrer de derfor i individuelle skåle, der står i en rundkreds. På den måde sikrer Maria, at hun opdager, hvis der pludselig er et dyr med fodervægring, ligesom der ikke er et enkelt dyr, der kan holde de andre fra fadet. Maria går først en runde og deler grundrationen ud. Når dyrene så har fordelt sig ved skålene, går hun en ekstra tur med ekstra foder til f.eks. hopper med store føl eller nogle, der godt må tage lidt på. Skålene står med cirka to meters mellemrum, hvilket er alpakaers komfortafstand, så der bliver nok plads til, at en underlegen, ung alpaka godt tør stå ved siden af den sure, gamle, dominerende førerhoppe. Maria har altid 10% ekstra ædepladser, så alle altid kan komme til.

Et andet trick er at sørge for, at rationen ikke kan ædes på to minutter. Det gøres ved at lave et fuldfoder med masser af opløselige fibre. "Det gør jeg ved at blande opblødte roepiller med snittet græs og vitamin-, mineral- og proteinfoderet. Ved at lave et fuldfoder øges tyggetiden væsentligt, og på den måde sikrer jeg, at huldet på alle i flokken bliver nogenlunde ens, og der ikke er en enkelt, dominerende alpaka, der rydder alle skålene," fortæller Maria.

Det at blande kraftfoder med grovfoder gør også, at man kraftigt reducerer risikoen for spiserørsforstoppelse. Alpakaernes lange, tynde hals medfører en vis risiko for, at pillerne sætter sig fast halvvejs og blokerer for luftforsyningen. Hos Maria er alt foder derfor i skåle på jorden, ligesom alt grovfoder tildeles i jord højde, så dyrene skal stå med hovedet nedad og tygge. Maria fodrer aldrig piller over 2 mm, og alpakaerne får ikke gulerødder og andet, der kan sætte sig fast. Det reducerer alt sammen risikoen for spiserørsforstoppelse.

Mætte dyr er rolige dyr. Derfor har alpakaerne ad libitum adgang til godt hø, og der fjernes gammelt hø hver dag, som bruges til at strø med i lejearealet.

Et andet punkt, Maria er næsten hysterisk med, er foderhygiejnen. "Alt foder står i tætte fodertønder, så jeg reducerer foderspild, og så gnavere ikke kan komme til det og forårsage smitte," fortæller Maria. Alle foderskåle er af rustfrit stål, så de nemt kan rengøres – de skrubbes en gang om ugen, så alle kager af gammelt foder fjernes. Fra grise ved hun, at foderrester kan indeholde østrogenlignende svampetoxiner, som kan forårsage aborter hos drægtige dyr, og det er ikke en risiko, hun vil løbe.

Af samme årsag skrubber Maria vandkarrene hver anden dag om sommeren og hver lørdag om vinteren. Ligesom i kvæg- og griseproduktion handler det om at indføre nogle rutiner, som sikrer, at tingene bliver gjort rettidigt. En god opvaskebørste en perfekt til at gøre murerbaljer rene med.

Inden for dyrevidenskab er mantraet at holde raske dyr raske. Derfor tænker Maria forebyggelse igen og igen. Hendes staldapotek er fyldt med "life savers", der kan tages i brug, inden det går helt galt. "Det kan anbefales, at man altid har bicarbonat (alternativt bagepulver) til rådighed, hvis der skulle være en alpaka med sur vom. 15 g bicarbonat opløses i 60 ml. vand og indgives med sprøjte i munden to gange dagligt – man kan være heldig, at det kan neutralisere den værste syredannelse. Derudover bør man have Zoolac (mælkesyrebakterier), Enterogast (mod diarre), Ancegest-paste (mod sur vom) og Fohlen Kick start (til nyfødte svage cria) samt Microlax (mod forstoppelse) liggende i staldapoteket", anbefaler Maria. "Det giver en vis tryghed at vide, at man kan tage de værste fodringsbetingede sygdomme i opløbet".

I de første år importerede Maria Camelibra og Fibergest fra England og Sverige for at få foder, der var optimeret til alpakaer og som tog hensyn til alpakaers særlige næringsstofbehov. Nu bruger de foder fra Alpamin i Belgien, hvilket fungerer godt. Maria er dog i dialog med et dansk foderfirma for at få produceret et 100% dansk alpakafoder-sortiment med græsprotein i stedet for soja. Det håber hun snart ser dagens lys, da hun gerne vil fodre alpakaerne mere bæredygtigt.

Vallø Alpaca

Marianne har haft alpakaer i over 15 år og har i dag 25 alpakaer på Stevns. I 15 år har hun købt sit alpakafoder hos Danfarming i Vejen og har altid været tilfreds med det. Alpakafodret er tilsat en række vigtige mineraler, herunder selen, jern, samt A-, D- og E-vitamin. Marianne vælger dog alligevel at give sine dyr vitamininjektioner, da de også skal have B-vitamin, og fordi hun så kan sikre, at alle hendes dyr har fået den rette dosis vitaminer.

Om sommeren får hendes alpakaer ca. 120 g. af alpakafodret, som kommer som foderpiller, og om vinteren lidt mere. I de 15 år, hun har brugt det, har hun heldigvis ikke haft forstoppelser. Marianne mener, at det både skyldes foderets kvalitet, men også den måde, hun fodrer på. Marianne har rigtig mange foderpladser, så der er god plads til alle dyr og ingen stress omkring fodring. Alle hendes fodertrug er placeret i jordhøjde, da det er alpakaens naturlige spisestilling og med til at undgå forstoppelse. Hvis hun har føl, der har brug for at tage på, opløser hun fodret i vand og tilsætter roepiller for at undgå forstoppelser.

Om sommeren fodrer Marianne en enkelt gang dagligt om morgenen, fordi dyrene har adgang til store folde med godt græs.

Men hen over vinteren fodrer hun to gange - morgen og eftermiddag - for at sikre, at ingen dyr mister huld.

Skal Marianne tæt på sine dyr for at se om alt er, som det skal være, bruger hun også fodret til at håndfodre med. Det samme gør hun, hvis et dyr skal håndteres, ja, så kan lidt ekstra foder i hånden være behjælpeligt.

Hvad kan camelider ikke tåle at spise?

I næste nummer af DLAF Magasinet er det et ønske at vi sætter fokus at indsamle viden og erfaringer, om alt det, som lamaer og alpakaer ikke kan tåle at spise. Der findes planter i naturen, som andre dyr f.eks. ikke kan tåle, men som camelider kan tåle, fordi de er drøvtyggere? Er der noget vi med sikkerhed ved, at de ikke kan tåle? Er der noget i naturen, vi skal være opmærksomme på - både på egen fold, men også når vi er ude at gå tur med vores dyr?

Kom gerne med input både i form af verificerbare lister eller del dine egne erfaringer. Skriv til redaktøren på mail: cathrineaxelsen@icloud.com

Håndarbejde af egen uld

I seneste udgave af Magasinet efterlyste jeg billeder af alle de fine sager, der bliver produceret af ulden fra jeres dyr, og jeg har modtaget disse input.

Monica fra Skovkærgaard bor lige uden for Nykøbing Falster, og hun bruger 2. sorteringsulden fra sine alpakaer til at nålefilte små figurer. Hun bruger de små metalforme, som man bruger til småkager, til at forme de små alpakafigurer. Monica har en lille gårdbutik, hvor man efter en gåtur med en af hendes alpakaer kan købe en lille filtudgave lavet af samme alpakas uld. Monica laver også tørrekugler af ulden, som man kan bruge i tørretumbleren, hvor de er med til at suge fugten til sig. Et smart trick og et produkt, som er let at fremstille.

Tove bor i Bjæverskov og har fire alpakaer. Tove er forholdsvis ny inden for nålefiltning, men synes, det er en rigtig hyggelig, lille hobby, som hun gerne vil forfine i fremtiden og måske endda også holde nogle kurser ude i fremtiden. Alle de små figurer, som Tove filter, er af ulden fra hendes egne dyr, og ofte bliver de givet væk som gaver.

Maja fra Alpacayoga Odsherred har spundet garn af ulden fra hendes alpakaer Douglas, som er lysebrun, og Fyodor, som er mørkebrun. Maja spinder på sin Ashford-rok og hun synes, det er sjovt at blande de to nuancer, hvilket ses tydeligt i den ene vest, som er en blanding af de to alpakaer. Maja har selv strikket begge veste på billederne og synes det er en skøn proces fra den rå uld til den færdige beklædningsdel.

Uld-hjørnet

Cathrine fra Lunalund ved Kolding både spinder, strikker, hækler og er også så småt begyndt at væve. De to par strømper er strikket af ulden fra hendes lamaer, og garnet er lavet på et mikrospinderi i Tyskland. Plaiden er vævet på et højskoleophold på Skals Designhøjskole, og garnet er også fra hendes lamaer. Sjalet er hæklet af garn fra en af hendes alpakaer, og garnet er håndspundet af Ea fra Uldorado. Fordi ulden ikke er kartet inden spinding, bliver alpakaens farvenuancer tydelige. Julekuglerne er strikket på strømpepinde af rester af garn købt hos Alpati Alpakapark og Holmegaard Alpacas.

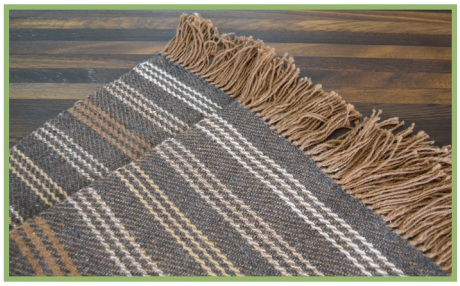

Uld-hjørnet

Karoline fra Nordborg på Als både spinder, strikker og væver af ulden fra hendes syv alpakaer. Hun synes, at det er sjovt at lave projekter, hvor uld fra alle hendes dyr indgår, og den ternede plaid er et godt eksempel på dette. Karoline har også strikket en sweater med uld fra alle hendes alpakaer, og indvendigt i halskraven er der strikket angora fra hendes egne kaniner. Karoline væver også af uld, der ikke er spundet, men blot kartet og drejet i hånden. Hun har bl.a. lavet nogle rigtig flotte og anvendelige siddemåtter med denne teknik.

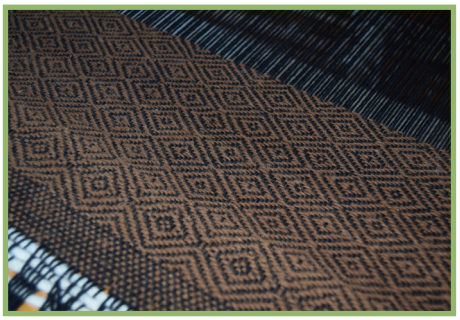

Kan man sælge råulden?

Nogle lama- og alpakaejere kan ikke selv bruge ulden fra deres mange dyr og sælger derfor ulden. Men hvordan gør man lige det? Hvor er det smart at sælge det - både fysisk og på digitale platforme? Er det både 1. og 2. sortering, der sælges? Hvad skal det koste? Del gerne dine erfaringer med at sælge ulden fra dine dyr med os andre. Skriv til redaktøren på mail: cathrineaxelsen@icloud.com og send også gerne billeder af, hvordan du klargøre ulden til videresalg.

Fra sandbad til støvbad!

Jeg har modtaget et staldtip fra Martin fra Alpacas of Fredly, som jeg selv har efterprøvet.
Martin fortalte mig, at deres alpakaer godt kan lide at rulle sig i sand, og på folden har de rullet sig så tilpas mange gange det samme sted, at der er opstået et sandbad. Dette er der sikkert rigtig mange alpakaejere, der kan genkende. Martins tip er, at han på toppen af dette sandbad strør Agrosan Støvbad, som egentlig er et produkt beregnet til høns, men ikke desto mindre er alpakaerne hos Fredly vilde med det!
Agrosan Støvbad kan købes hos Danish Agro Shop, og produktet er et naturligt og miljøvenligt middel, hvis formål er at absorbere fugt og reducere mider, lus og andre insekter ved hjælp af udtørring. Det lyder jo alt sammen rigtig godt, men jeg var nødt til at spørge Martin, om det har en dårlig indvirkning på kvaliteten af ulden.

Det forsikrede han mig, at det på ingen har, og jeg besluttede herefter at afprøve Agrosan Støvbad på mine lamaer for at se, om de er lige så vilde med det som alpakaerne hos Fredly.
Jeg dryssede derfor et tyndt lag Agrosan Støvbad ud over lamaernes selvlavede sandbad, mens mine lamaer stod undrende og kiggede på. Jeg stod spændt og ventede, men ingen af dem gik ud på den nye strøelse. Efter fem minutter gav jeg op og gik ned i stalden med spanden. Da jeg kom tilbage, var de første to lamaer allerede i gang med at støvbade! Resten af dagen var der kø ved sandbadet, og det er siden blevet udvidet, så der nu kan ligge tre lamaer på én gang.
Så lad dette være et staldtip til alle jer andre med lamaer og alpakaer, som gerne vil holde utøj og insekter fra døren.

Har du et staldtip?

Hvis du har købt en smart dims eller selv opfundet noget, som andre kunne have glæde af i stalden eller på folden, så er du velkommen til at dele dit tip her.
Skriv en mail til cathrineaxelsen@icloud.com med billeder og forklaring på dit tip. Det er også velkomment at dele et link, hvor man eventuelt kan anskaffe sig gode sager til stald og fold. Det er dog ikke tilladt for virksomheder at reklamerer for egne produkter. Det er ikke et krav, at du er medlem af DLAF.

Tidligere DLAF arrangementer

Uldsorterings-kursus

DLAF afholdt lørdag d. 17. august uldsorteringsdag på Virkelyst Alpacafarm med 9 deltagere.
Dagen startede med en rundvisning på gården, hvor vi så føl i massevis. Under rundvisningen snakkede vi om muligheder for følklip, fald i uldkvalitet for aldrende alpakaer og vigtigheden af en god uldkvalitet i mere end 3 år.
Derefter gik vi i alpakabutikken, hvor der var opstillet sorteringsborde. Vi kiggede på uld fra alle deltagerne og sorterede i fællesskab på to borde. Snakken gik på, hvordan man sorterede til sig selv, til spinderi og til videre salg af råuld. Hvad er prisen for råuld, og hvordan kan man sælge ulden? Hvad kan man få lavet af sin uld?

Efter to timer med uldsortering gik vi op til stuehuset, hvor vi sad ude og spiste, snakkede og hyggede os. Snakken faldt på flere forskellige emner som avl, salg af dyr, spinderi, sundhed, set-up og om foreningen. Dagen sluttede kl. 21 med en aftenfodring og kig på hingstene. En helt igennem dejlig dag med god stemning og erfaringsdeling.

Spinde-kursus

DLAF afholdt lørdag d. 7. september spindekursus på Lunalund, hvor medlem og alpakaejer Karoline Helling var underviser for de syv deltagere.
Dagen startede med en lille præsentation af deltagerne og deres erfaringer med at spinde. Dem, der var helt nye, startede med at spinde på en håndten, mens de lettere øvede spandt på medbragte rokke og e-spindere. Som dagen gik, fik alle prøvet kræfter med noget nyt under kyndig vejledning fra Karoline. Alle fik spundet og tvundet et garn, som de kunne tage med hjem. Vi blev enige om, at vi var meget gode til at lave dekorativt effektgarn!
Dagen bød også på smørrebrød til frokost og en tur ud på folden for at hilse på lamaerne og alpakaerne. Alle var så begejstrede, at der var enighed om at holde en spindedag i begyndelsen af det nye år, hvor der var mulighed for at få hjælp og vejledning til at komme videre og forfine teknikkerne.

Kommende arangementer i DLAF

DLAF har to arrangementer på programmet her i efteråret. Et kursus i plantefarvning lørdag d. 26. oktober fra kl. 10-15 på Lunalund ved Kolding med medlem Inger Schjøtt som underviser. Samt et kursus i at strikke julekugler lørdag d. 16. november fra kl. 10-15 på Lunalund ved Kolding med medlem Cathrine Axelsen som underviser.

Kursus i plantefarvning

Emne: Kursus i plantefarvning
Underviser: Inger Schjøtt
Dato: lørdag d. 26. oktober kl. 10 – 15
Vært: Lunalund
Sted: Koldingvej 95, 6040 Egtved
Tilmelding: mail@dlaf.dk

Kunne du tænke dig at farve alpaka og lama garn med planter fra naturen, så vil Inger vise dig, hvordan det kan gøres. Du vil blive klogere på hvilke planter, der er velegnede, og hvordan farvningsprocessen forløber.

Julekugle workshop

Emne: Strikkede julekugler
Underviser: Cathrine Staal Axelsen
Dato: lørdag d. 16. november kl. 10 – 15
Vært: Lunalund
Sted: Koldingvej 95, 6040 Egtved
Tilmelding: mail@dlaf.dk

Har du en masse små rester af alpaka og lama garn, så kan det bruges til at strikke nogle søde og sjove julekugler. Cathrine vil gennemgå strikkeopskriften og vise dig, hvordan du strikker udenpå styroporkugler, og hvordan du laver forskellige mønstre.

Bålhygge i foråret ???

Foreningen har tidligere haft succes med at afholde bålhygge-arrangementer rundt om i landet hos forskellige medlemmer. Kunne du tænke dig at få besøg af andre lama- og alpakaejere fra dit nærområde i løbet af foråret til en gang uformel bålhygge, så skriv til formanden Kasper på mail@dlaf.dk

Kender du nogen der gør eller afholder du et arrangement?

Hvis du kender til et arrangement, som kunne være interessant for andre med camelider eller afholder du selv et arrangement, så kan du gøre reklame for det her på DLAF-siderne. Send en mail med info og billeder til redaktøren på cathrineaxelsen@icloud.com

Deltag i DLAF´s årlige alpaka-evaluering

Vi er rigtig glade for at kunne tilbyde alle medlemmer af DLAF en god og uvildig evaluering af deres alpakaer. Det forgår hjemme hos dig i en rolig og afslappet atmosfære. Evalueringsskemaet er delt i to og bygger på den visuelle del af dyret, dvs. det man kan se og føle. Første del (1) er konformationen = dyrets bygning. Det er vigtigt for et sundt og langt liv, at have en stærk bygning. Del 1 er derfor den vigtigste del i forhold til sundhed og dyrenes livskvalitet på kort og lang sigt. Her kan man få svar på, om dyret har fejl/afvigelser og i hvor stor grad det kan/vil påvirke alpakaens liv eller brug til avl.
Anden del (2) omhandler ulden. Her kan man få svar på, hvilke kvaliteter dyret har i sin uld og evt. hvad der kan fokuseres på i fremtidig avl. Det er kun dyrets bygning og ulden, der evalueres. Sundhedsstatus, mælkeproduktion, fertilitet, sind, træningsniveau og meget mere vurderes ikke. Se skema og forklaring nedenfor.
Evalueringen fortages i tiden 6. til 11. november 2024 af BAS uddannet alpakadommer Jo Bridge.
Prisen er 1000 kr. for 0-4 dyr og herefter 150 kr. pr. alpaka.
Kun alpakaer over 6 mdr. kan evalueres.
Spørgsmål kan rettes til formand Kasper Kristiansen på mail@dlaf.dk
eller på telefon 30179407.
Tilmelding skal ske senest d. 14. oktober 2024 efter først til mølle-princippet. Dem, der har forhåndstilmeldt sig, er selvfølgelig med.
Tilmelding via mail: mail@dlaf.dk
Husk at opgive antal dyr, adresse for evalueringen og evt. hvis der er en dato, du gerne vil undgå.

Med venlig hilsen
Avls- og evalueringsudvalget.

Forklaring til evalueringen og evalueringsskema

Skemaet skal ses som et øjebliksbillede af et dyr, og kan bruges til at træffe velovervejet avls beslutninger. Der evalueres kun på det ydre og dommeren tager ikke stilling til "indre" fejl, sygdom, mentalitet, sind mm. Nogle ting som f.eks. ulden vil udvikle sig igennem livet. Nogle fejl vil også kunne udvikle sig og ofte til en værre tilstand. Andre ting vil være livslange observationer for dyret. Det er dog vigtigt at bære dette i mente, hvis man flere år senere stadig benytter samme skema til avls beslutninger og ikke har fået den opdateret.
Skemaet giver dig som ejer, køber eller sælger en ide om dyrets plussider og evt. minussider. Hvor du i næste generation kan forbedre det enkelte dyr eller hvor dyret kan bruges til at forbedre på andre dyr. Det kan også bruges til at evaluere dine nuværende dyrs konformationsmæssige sundhed. Evalueringen kan også gøre det letter at prissætte enkelte avlsdyr eller hobbydyr, både for sælger og køber, samt give en uvildig vurdering af f.eks. fejls sværhedsgrad og betydning i alpakaens livsforløb.
Skemaet er udført på engelsk, da det er det sprog dommere bruger.
Øverst på skemaet skrives dommerens navn og dato for evalueringen. Herefter følger oplysninger om dyret, navn og chip nr. samt en boks med chip aflæst/ok. Derefter følger flere oplysninger om dyret, alder skrives i mdr. med et M bag ved eller i år med et Y bag ved eller med fødselsdato (DOB). Herefter køn, som skrives som enten male eller female. Sidst er det farven, som skrives med bogstaver f.eks. Medium brun MB eller lys sølv grå LSG (find hele farvelisten i showhåndbogen). Slutteligt seneste klipnings dato (last shearing).
Første del af evalueringen har fokus på konformation, som er kropsbygningen (conformation) under denne del har dommeren 2 værktøjer. Det ene er de 4 afkrydsningsbokse om konformations afvigelser (conformation deviations). Her kan der være ingen (non), mindre (minor), moderate (moderate) eller alvorlige (major) afvigelser. Alvorlige afvigelser (major) vil have effekt på dyres livskvalitet og/eller levetid.

Derudover er der en linje til kommentar (comment), hvor afvigelserne kort beskrives. Der er 9 områder under konformation (conformation):

1: Hoved (head) tjekkes for symmetri og proportioner i hoved, om der er fri luftveje, øjne og øre tjekkes for fejl.

2: Tænder (teeth): bidet tjekkes for afvigelser f.eks. over- eller underbid og/eller skævt bid.

3: Forben (front legs), her kigges efter om forbenene har korrekt ben stilling. Afvigelser f.eks. droppet kode eller kalveknæ mm.

4: Bagben (back legs), her kigges efter om bagbenene har korrekt ben stilling. Afvigelser f.eks. droppet kode eller ko haser mm.

5: Gang og fodplacering (walk and foot placement); her kigges efter hvordan alpakaen fører benene. Afvigelser f.eks. smalt eller bredt eller med rotation eller stivhed.

6: Ryg og hale (tail and spine) tjekkes for afvigelser f.eks. kink, et lille buk, skævhed langs rygraden.

7: Proportioner (proportions), her ses på alpakaens kropsdele i forhold til hinanden. Længde på hals, krop og ben set i forhold til hinanden.

Vigtig info

Dette skema tegner et øjebliksbillede af dyrets konformation og uld. Disse ting kan ændre sig med tiden, derfor bør du altid være opmærksom på datoen for evaluering. Bruges skemaet i forbindelse med en handel eller til nye avls beslutninger, bør det ikke være over to år gammelt.

Når du handler eller skal avle med denne alpaka, bør du altid kigge på hele dyret. Skemaet tager kun udgangspunkt i dyrets konformation og uld. Ting som indre sundhed, hudproblemer, parasitstatus, mælkeproduktion, er det en god mor, sind, trænings niveau og flok dynamik mm. er ikke taget med i denne evaluering!

DLAF kan ikke stilles til ansvar for fejl og mangler i dette skema eller i evalueringen af en alpaka.

DLAF

Evaluation of alpacas by:_____ Date:_____

Name/Chip: _____ _____/_____ Chip ok ☐

Age/DOB:_____ Sex:_____ Color: _____ Last Shearing:_____

Conformation Deviations.	Non.	Minor.	Moderate.	Major.	Comment
Head	☐	☐	☐	☐	_____
Teeth	☐	☐	☐	☐	_____
Front Legs	☐	☐	☐	☐	_____
Back Legs	☐	☐	☐	☐	_____
Walk and foot placement	☐	☐	☐	☐	_____
Tail and Spine	☐	☐	☐	☐	_____
Proportions	☐	☐	☐	☐	_____
Frame	☐	☐	☐	☐	_____
Genitals	☐	☐	☐	☐	_____

BCS: ☐ This alpaca should be re-evaluated when fully grown. ☐

Fleece Qualities **Fleece is: DRY:** ☐ **DAMP:** ☐ **WET:** ☐ **TENDER:** ☐

Micron: ☐ **Fiber Length in cm:** ☐

Score 1-5. 1 is Bad, 2,5 is Average, 5 is Excellent

Density:	☐	Brightness:	☐	Uniformity of Micron:	☐
Crimp:	☐	Coverage:	☐	Uniformity of Length:	☐
Handle:	☐	Lack of guard hair:	☐	Uniformity of Color:	☐

Comment_____

_____

Signature _____

DLAF Informationer

DLAF Bestyrelse

Formand:
Kasper Kristensen

Næstformand og redaktør:
Cathrine Staal Axelsen

Kasserer:
Helle S. Larsen

Sekretær
Maja F. Kielberg

Webmaster:
Anne Dibbern Röser

Menige medlemmer:
Martin Kongsbak Drastrup
Susie Pihl

Suppleanter:
Katja M. Piil
Marianne Nielsen

DLAF-kalender

Oktober
Plantefarvning

November
Strikkede Julekugler

Januar
Generalforsamling 2025

Februar
Spindedag

Marts-April
Bålhygge hos medlemmer

April
Dansk Alpaka Show 2025

Alpaka Register

Der findes et dansk alpaka register, som er gratis at anvende og som alle alpakaavlere kan benytte sig af.
Hvis du har spørgsmål eller skal have hjælp til at komme i gang, kan du skrive til
registrering@dlaf.dk
eller du kan gå ind på websiden danskalpacaregister.dk og oprette en bruger og derefter registrere dine alpakaer.

Tak til Grafisk Arbejde

DLAF Magasinet er layoutet med hjælp og sparring fra Grafisk Arbejde i Nordborg på Als. Der skal lyde en kæmpe stort tak til Louise Snedker Hartman, for kyndig vejledning og stor tålmodighed.

Ønsker du at blive medlem?

Hvis du ønsker at blive medlem af foreningen, så send en mail til mail@dlaf.dk
Oplys i mailen til DLAF: Navn, adresse, mail, telefonnummer, samt det antal dyr du ejer (angiv om det er lama eller alpaka)

Du behøver ikke at eje egne dyr for at være medlem. Foreningen er for alle med interesse for camelider. Medlemskabet dækker husstanden og giver ret til én stemme ved afstemninger på den årlige generalforsamling.
Indmeldelsesåret går fra 1/1 til 31/12 og prisen er 300 kr. årligt som indbetales på konto 0828-0003386775

DLAF

DLAF

- for alle der elsker camelider